

Kungl. Vetenskapsakademien har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället.
The Royal Swedish Academy of Sciences has as its aim to promote the sciences and strengthen their influence in society.

Stockholm 9 december 2021

Dnr: KVA/2021/266/76

Göran K. Hansson/hs
Ständig sekreterare
Telefon: 08 - 673 95 55
E-post: helene.sundstrom@kva.se

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Synpunkter från Kungl. Vetenskapsakademien beträffande Slutbetänkande av Utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel (SOU 2021:70, Dnr. U2021/03589)

Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) har valt att inkomma med synpunkter på slutbetänkandet *Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap* (SOU 2021:70).

Vetenskapsakademien ställer sig positiv till åtgärder för att öka medvetenheten och kunskapen om läromedel och för att förbättra lärares förutsättningar att välja läromedel. Vetenskapsakademien stödjer

- att läromedel ges en tydlig definition och att denna definition av läromedel förs in i skollagen.
- att skollagen föreskriver att läromedels innehåll ska överensstämma med kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan samt läroplanen för respektive skolform och att läromedel ska kvalitetsgranskas.
- att skollagens bestämmelser om kostnadsfri tillgång till böcker och lärverktyg tydliggörs, så att elevers rätt till läromedel inklusive läroböcker explicit framgår av lagtexten. Vidare stöds att läroböcker särskilt bör omnämnas i skollagen.
- föreslagna åtgärder för att ge lärare goda förutsättningar när det kommer till val av läromedel.

Utredningen föreslår vidare att en läromedelsnämnd inrättas inom Skolverket. Nämnden föreslås få ett brett uppdrag. Den ska verka för att alla elever får tillgång till läromedel av god kvalitet och att lärare använder läromedel för att stärka elevernas kunskapsutveckling. Läromedelsnämnden ska tillföra Skolverket sakkunskap i strategiska frågor om läromedel och föreslå utvecklingsinsatser. Vidare ska nämnden bevaka, samla och sprida information om läromedel.

Vetenskapsakademien stöder förslaget att inrätta en sådan rådgivande nämnd men menar att utredningens förslag till läromedelsnämndens sammansättning är otillräcklig för att fylla de uppgifter som föreskrivs. I utredningens förslag till sammansättning nämns att utbildningsvetenskaplig expertis ska ingå. Vetenskapsakademien vill särskilt betona att de uppgifter som listas för nämnden kräver vetenskaplig expertis inom ämnen. Sådan vetenskaplig expertis krävs såväl vid upprättandet av kvalitetskriterier som i användningen av sådana kvalitetskriterier för att fylla de uppgifter som nämns ovan. Exempelvis för att bedöma läromedel i kemi behövs vetenskaplig kompetens i kemi, för att bedöma läromedel i historia behövs

vetenskaplig kompetens inom historia. Detta för att säkerställa att läromedlet och därmed undervisningen vilar på vetenskaplig grund. Vi föreställer oss att sådan ämnesspecifik expertis kan knytas till nämnden exempelvis genom ett associerat vetenskapligt råd.

Vi vill i sammanhanget dra paralleller till det vetenskapliga råd som är knutet till NTA skolutveckling. NTA utvecklar och stöder användningen av särskilt undervisningsmaterial inom naturvetenskap, teknik och matematik. Allt undervisningsmaterial granskas av ett vetenskapligt råd bestående av såväl vetenskapliga ämnesexperter som ämnesdidaktisk expertis inom naturvetenskap, teknik och matematik.

Vetenskapsakademien välkomnar kraftfulla åtgärder för att säkerställa att elever i alla skolans stadier ges tillgång till läromedel av god kvalitet, att lärare ges utrymme och stöd att välja och använda sådana läromedel samt att läromedlens kvalitet granskas och godkänns för användning. Vetenskapsakademien betonar att den vetenskapliga grunden i läromedlen är helt avgörande för en skola som ska vila på vetenskaplig grund. Därför krävs vetenskaplig ämnesexpertis i framtagandet av kvalitetskriterier för läromedel samt i granskning och godkännande av läromedels kvalitet

Beslut i detta ärende har fattats av ständige sekreteraren efter förberedande arbete av Kerstin Sahlin, Per-Olof Wickman och Mikael Oliveberg, samtliga ledamöter av Kungl. Vetenskapsakademiens kommitté för utbildning.

Göran K. Hansson
Ständig sekreterare